

Møtebok for Øyer fjellstyre

Møtedato: 26.04.2023

Sak nr: 40/23

Dokument: 23/30 - 3

Arkiv: F- 584

Utvisning av seter, feste nr. 584

Saksdokumenter vedlagt møteinnkallingen:

- Brev datert 27.11.2022 fra Ingunn Karlsen og Jens Roar Paulsrud
- E-post datert 09.03.2023 fra Ingunn Karlsen og Jens Roar Paulsrud
- Brev dater 20.04.2023 fra Landbrukskontoret
- Kart

Bakgrunn:

Fjellstyret er eier av husene på seter med feste nr. 584. på Lienden. Opprinnelig lå setra til Sundgarden, som i sin tid ble kjøpt av Øyer kommune. Garden ble delt opp, og opphørte å eksistere som egen jordbruksmessig enhet. I 1990 ble husene på setra overdradd til «Stiftelsen årets budeie». Etter at stiftelsen ikke lenger benyttet husene, mottok fjellstyret i 2004 søknad fra bruksberettiget om å overta setra. Søknaden ble avslått, da bruker ikke lenger hadde dyr på garden.

I 2007 vedtok fjellstyret i sak 74/07 at setra hadde falt i det fri, og at den ikke egnet seg for utvisning til gardsbruk med behov for seter. I 2010 kjøpte fjellstyret seterhusene av stiftelsen. Det er et eldhus bygd trolig 1816, fjøs bygd ca. 1900, fjøs flyttet fra Liasetra til Lienden i 1996. Sistnevnte ble i mange år benyttet som kafé og varmestue.

Etter at det igjen er vist interesse for setra i landbrukssammenheng, vedtok fjellstyret i sak 62/22 å lyse ut setra til gardsbruk i drift med behov for seter. Setra ble lyst ledig med søknadsfrist 15. mars.

Det har kommet én søknad, fra Ingunn Karlsen og Jens Roar Paulsrud. De er eiere av Liom, gnr. 6/11 i Øyer, og har allmenningrett. På garden er det sau (ca. 40 vinterforede) og kjøttfe (20-30 dyr som slippes om sommeren). Med beiteområde for sau i Smilen, og med slipp, utgangspunkt for tilsyn og sanking mot Lienden, har søkerne ofte sette et behov for å ha et husvære og et sted å lagre mjøl i området. Det vises til et behov både ved beiteslipp og sank, men også gjennom beitesesongen, da det de senere år har vært utfordringer med sau som trekker framover mot Liesetra.

Det er også ønske om å gjerde av ei mindre seterløkke for plassering av driftende sau og bruk under sank. Søkerne er innforstått med at bebyggelsen har betydelige vedlikeholdsbehov, men er innstilt på å gjøre nødvendige oppgraderinger.

Vurdering:

Jf. fjelloven § 18 kan jordbruker med beiterett i statsallmenning som godtgjør at det trengs seter til drift av garden, få utvist slik seter. Av seterforskriften § 6 er det et krav at behovet for seter blir dokumentert. Tidligere ble det stilt krav om melkeproduksjon som grunnlag for utvisning av seter. Da fjellstyret i sak 74/07 slo fast at setra ikke egner seg for utvisning til gardsbruk i drift som trenger seter, var det ut fra en streng og tradisjonell tolkning av seterforskriftene, altså om den kunne egne seg til tradisjonell seterdrift. Det ble ikke vurdert andre muligheter i medhold av seterforskriften.

Senere ble behovskravet i fjelloven nærmere presisert gjennom seterforskriften og rundskriv

M-1/2016. I innledningen i rundskrivet går det fram at det i 2007 ble lempet på kravet om melkeproduksjon ved utvisning av seter. I merknadene til § 6 legger departementet til grunn at fjellstyret bør kunne vise ut seter til formål som går ut over melkeproduksjon. Det nevnes beiting av ungkyr, kyr for kjøttfeproduksjon eller ammekyr. Dette er eksempler, så i denne spesielle saken bør fjellstyret kunne vurdere også andre driftsformer, som sauehold.

Fjellstyret skal vurdere formålet med utvisninga opp mot jordbruksmessige behov og «tida og tilhøva». Utgangspunktet for fjellstyret må være at søker har et reelt behov for seter. Ved behandling av søknader nevner rundskrivet noen momenter som fjellstyret bør legge vekt på, og som jeg mener etterkommes i denne søknaden. Det er bl.a. at virksomheten må være en del av hoveddrifta på garden. Videre skal planene innebære dyrehold i allmenningen sommerstid, og at noen jevnlig er på setra i denne tida. Det skal også legges vekt på om etableringen sikrer levende setre.

Ovenstående er myntet på utvisning av nye setre, men tilsvarende vurderinger vil gjøre seg gjeldende ved utvisning av seter som er falt i det fri. Det er også vist til at behov for husvære for tilsyn av beitedyr, slipp om våren og samling av dyr om høsten, alene ikke er grunnlag for å få utvist seter. Det vises da til § 5 i forskriften, og oppføring av gjeterbu. Saken er imidlertid diskutert i møte med Statskog, som mener fjellstyret i dette tilfellet bør kunne argumentere for en utvisning av seter, med hjemmel i seterforskriften.

Med bakgrunn i statusen for setra, bruken og eierskapet til husene, er det positivt at eiendommen igjen kan tas i bruk i landbrukssammenheng. Av bygningsmassen er det seterhuset og fjøset som er aktuelt å vise ut til seterformål. Det bygget som i senere år har blitt brukt som kafe/varmestue har fjellstyret tidligere vurdert i dårlig forfatning og bør tas ned. Fjellstyret kan vurdere et ev. vederlag for øvrige bygg.

Som setervoll tas det utgangspunkt i tidligere inngjerdet område, men dette kan avklares nærmere ved befaring.

Forslag til vedtak:

Fjellstyret viser ut seter med feste nr. 584 til Liom gnr. 6 bnr. 11.

Begrunnelsen er at:

- setra ikke har vært knyttet til noen gard på over 30 år, og det er uaktuelt med omdisponering til fritidsformål
- det er godtgjort et behov i samsvar med seterforskriftens § 6 og «tida og tilhøva»
- virksomheten støtter opp om drifta på garden og innebærer dyrehold i allmenningen sommerstid
- bygninger og seterlanskapet holdes ved like
- garden ikke har seter fra før

Det tas utgangspunkt i tidligere utvist setervoll ved ønske om inngjerding. Endelig avgrensning avklares ved befaring. Ev. dyrking krever egen søknad.

Behandling i fjellstyret:

Svein Løken ville ha vurdert sin habilitet, da han har et samarbeid med søker om drift av annen jord i statsallmenningen, og i tidligere sak vedr. utvisning av tilleggsjord ble erklært

inhabil. Løken forlot møtet. Et enstemmig fjellstyre erklærte Løken for habil, og Løken tiltrådte i behandlingen av saken.

Fjellstyret vil overføre bygningene uten vederlag.

Vedtak, enstemmig:

Fjellstyret viser ut seter med feste nr. 584 til Liom gnr. 6 bnr. 11.

Begrunnelsen er at:

- setra ikke har vært knyttet til noen gard på over 30 år, og det er uaktuelt med omdisponering til fritidsformål
- det er godtgjort et behov i samsvar med seterforskriftens § 6 og «tida og tilhøva»
- virksomheten støtter opp om drifta på garden og innebærer dyrehold i allmenningen sommerstid
- bygninger og seterlanskapet holdes ved like
- garden ikke har seter fra før

Det tas utgangspunkt i tidligere utvist setervoll ved ønske om inngjerding. Endelig avgrensning avklares ved befaring. Ev. dyrking krever egen søknad.

Overdragelsen er vederlagsfri.

Dette vedtaket kan påklages av alle med rettslig klageinteresse. Klagen må fremmes skriftlig, den må være begrunnet og angi hvilke endringer som ønskes i vedtaket. Frist for å klage er innen 3 uker fra kunngjøring av vedtaket.

Utskrift av møteboka er sendt til:

Ingunn Karlsen og Jens Roar Paulsrud
Statskog SF
Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen